

[Landbrugsministeren]

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til det høje tings hurtige og villige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Ændring af km-grænsen for befordring).

(Lovforslag nr. L 216. Fremsat 6/5 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Helle Degn (S):

Da dette lovforslag er en del af det forlig, som regeringen netop har indgået med andre partier her i salen, har jeg kun den ene kommentar, at med den ændring, der lægges op til her, er det nok vigtigt for os i hvert tilfælde at fastslå, at ændringen gælder for elever i de ældste klasser, altså fra 6. klasse og opefter, og det vil sige, at kun de største elever i folkeskolen bliver berørt af denne ændring. Vi finder det også vigtigt at understrege indholdet i § 25, stk. 2, at hvis hensynet til børnenes sikkerhed kræver det, kan ministeren fortsat dispensere, og der kan blive mulighed for en godtgørelse. Jeg kan på socialdemokratiets vegne anbefale lovforslaget.

Bundgaard Nielsen (V):

Jeg vil sætte et stort spørgsmålstejn ved, om der som anslået kan spares 15 mill. kr. ved dette lovforslag. I de fleste landkommuner – og det er jo her, lovforslaget får virkning – har man overenskomster med vognmænd om elevbefordringen. Besparelserne kan kun fremkomme ved, at skolebussen kan undlade at køre til et givet område inden for de nævnte grænser, og dette kan kun finde sted, hvis der slet ikke er elever i området, der opfylder afstandskravene. Eksempelvis skal en 10. klasse-elev, der bor 7 km fra skolen, ikke hentes, men det skal hans lillesøster, der går i 8. klasse. I praksis fungerer de gældende regler da også sådan, at de elever, der ikke opfylder afstandskravene, får lov til at komme med bussen, hvis der er plads.

Det kunne måske være rimeligt at drage en sammenligning mellem denne lille besparelse på 15 mill. kr. og de kæmpeekstraudgifter, der i de kommende år skal betales af amter og kommuner til dækning af underskuddet på den kollektive trafik, som jo som en af sine væsentligste opgaver netop har at klare elevbefordringen. Alene i Nordjyllands amt regner man med et underskud på op mod 70 mill. kr.

Da vi ikke tror, lovforslaget vil give væsentlige ændringer i praksis, og da vi generelt er tilhængere af selv små besparelser, kan vi tilsige en positiv medvirken i udvalgsarbejdet.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg kan meddele, at det konservative folkeparti kan tilslutte sig det foreliggende forslag om skærpelse af reglerne om km-grænserne. Forslaget er helt identisk med et af forslagene i vort eget sparekatalog, som vi fremlagde før påske.

Nymann (FP):

Forslaget har til formål at nedbringe udgifterne med 15 mill. kr., og det synes vi er en fordel. I forbindelse med vedtagelse af folkeskoleloven i 1976 stillede fremskridtspartiet ændringsforslag vedrørende disse forhold, og vi glæder os over, at partierne nu kan slutte op om dem.

Fremskridtspartiet anser det stadig væk for at være både fornuftigt og forsvarligt, at man fritager kommunerne for deres pligt til at transportere eleverne, men selvfølgelig skal kommunerne have lov til det, hvis de ønsker det.

Ligeledes mener vi, det er urimeligt, at man giver de unge en sådan kørselsservice, for der er jo ingen af de unge, der har mulighed for at opretholde bare noget lignende, når de går ud af skolen. Derfor mener vi, det vil være fornuftigt, at mange unge – selvfølgelig når der er tale om en rimelig afstand – selv skal transportere sig.

I øvrigt mener vi, at der er besparelser i forslaget, og vi mener, det er rimeligt; så fremskridtspartiet vil støtte det.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

[Marianne Bentsen-Pedersen]

Er skolebusser en foranstaltning, der er taget i anvendelse for at få dovne skoleelever befordret i skole? Nej vel? Skolebusordninger er et produkt af den uheldige centralisering, der skete inden for skoleområdet gennem 1950'erne. Små skoler blev nedlagt, og de store centralskoler blomstrede op; børnene fik langt til skole og måtte derfor befordres med bus. Vi ved alle sammen, hvilken indflydelse sådan en bustransport har på mange børn, men alligevel må det være bedre end at sende dem ud i trafikken.

Vi får nok ikke de små skoler igen lige med det samme, derfor er det nødvendigt fortsat at køre børnene i skole, og det er gennem årene blevet mere og mere nødvendigt, fordi trafikken er blevet tættere og tættere. Det er farligt at være skoleelev i vore dage, eller som det udtrykkes i Socialistisk Dagblad i fredags: »Hvor meget gavner hver trafikdræbt elev vores betalingsbalance?«

De trafikskadede gør det i hvert fald ikke, de belaster de offentlige budgetter. Til gengæld forøger de naturligvis bruttonationalproduktet, og det kan måske øge kreditværdigheden.

I SF synes vi, uanset motiv, at det er en dårlig idé at sætte befordringsgrænserne op. De små elever skal fortsat have samme service, og det betyder i de fleste tilfælde, at busserne kører alligevel. Vi synes meget bedre om ideen om at lade alle kommunens indbyggere have mulighed for at anvende skolebusserne. Jeg synes, dette forslag er et eksempel på, at man virkelig er gået helt ned i de små detaljer, og det kan vi sådan set ikke have noget imod. Men vi har noget imod, at man laver den slags forringelser for at spare en femøre.

Aase Olesen (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Ole Vig Jensen, er forhindret i at være til stede i salen ved førstebehandlingen af dette og de følgende forslag, skal jeg på hans vegne sige følgende:

Det radikale venstre kan tilsige støtte til gennemførelsen af det foreliggende lovforslag, hvis formål alene er at søge de offentlige udgifter begrænset som foreslået i regeringens spareplan. Vi tvivler i øvrigt også meget på, om der er de nævnte besparelsesmuligheder i lovforslag nr. L 216, men det ønsker vi drøftet i udvalget.

579 Ft

Mimi Jakobsen (CD):

Vi kan naturligvis også fra CDs side tilslutte os dette forslag, og jeg noterede da med glæde, at såvel venstres som de konservatives ordfører var enig i, at man skulle gå denne vej. Det havde nu nok også være besynderligt andet.

Jeg vil godt i relation til det, som venstres ordfører fremførte, sige, at jeg ser ikke, at der i dette forslag er noget som helst til hinder for, at kommunerne fortsat kan administrere denne ordning så lempeligt, at man siger, at man kører ikke med en halvtom bus, men fylder op. Men man har kun krav på befordring, når man bor inden for denne grænse. Men naturligvis vil man stadig væk kunne fylde op, således at man ikke kører med tomme busser.

Steen Folke (VS):

VS mener ikke, der er behov for en forringelse af skolebørnenes transportmuligheder. Vi vil stemme imod dette lovforslag.

Chr. Christensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er ikke begejstret for at skulle indskrænke buskørslen for skolebørnene, men på baggrund af den økonomiske situation mener vi, det er rigtigt at gøre det på den måde, der er foreslået her. Derfor kan vi støtte forslaget.

Alfred Hansen (DR):

Det kan umiddelbart virke lidt besynderligt, at man sammenligner 15 mill. kr. med børns sikkerhed til og fra skole. Man kunne spørge, hvor meget betalingsbalancen forbedres, hvis man udsætter skolebørnene for større risiko for at blive kørt ned i trafikken. Det er jo en lidt barsk fortolkning af forslaget, men nu har man jo, som en tidligere ordfører har været inde på det, centraliseret hele skolebyggeriet, og det har man gjort i de seneste år, på trods af at hverken lærere, forældre eller politikere har ønsket denne centralisering.

Jeg sætter nok et spørgsmålstegn ved, om man skal give grønt lys for dette lovforslag, før vi har haft en udvalgsbehandling, og det vil jeg derfor heller ikke gøre på retsforbundets vegne. Men jeg vil gerne spørge ministeren, om han har kontaktet Rådet for Større

[Alfred Hansen]

Færdssikkerhed, om han har kontakten trafikpsykologer, før dette forslag er blevet fremsat. Hvis ikke der i forvejen foreligger nogle oplysninger og nogle vurderinger fra trafikpsykologers og Rådet for Større Færdssikkerheds side, må vi have dem fremkaldt i udvalget.

Det er meget vigtigt, hvis dette forslag bliver vedtaget, og det gør det jo, det fremgik helt klart af fru Helle Degns ordførertale. Man bare henviser til, at det er et led i forliget, og så er der i og for sig ikke så meget at diskutere. Det er i og for sig det besynderlige ved en sådan vedtagelse af 90 mandater, at ligegyldigt hvad vi siger, hvad vi gør, og hvad vi foreslår fra oppositionens side i de næste 3-4 uger, så kan vi desværre nok ikke flytte så meget som et komma i indholdet af dette forlig, som de 4 partier er blevet enige om.

Jeg lægger stor vægt på, at selv om dette forslag bliver vedtaget, er det sådan, at kommunerne har mulighed for at bevare den nuværende ordning, og det må i så tilfælde blive et spørgsmål mellem de kommunale instanser og deres vælgere. Nu er der bare det ved det, at sådanne grænser, som der her sættes, har en tendens til at blive de grænser, der vil være gældende. Men jeg håber, at man ude i kommunerne tør sætte sig op mod det, som disse 4 partier nu tilsigter, hvis de trafikale forhold tilsiger at bevare den nuværende ordning

I øvrigt mener jeg nok, at man rundt om i kommunerne burde overveje, om ikke det var formålstjenligt at lave cykelstier og gangstier fra hjem til skole og derved måske skabe mulighed for at spare på udgifter til transport af skolebørnene. Det er jo ikke et initiativ, der er taget for at beskytte børnene mod at cykle eller for at beskytte børnene mod at bevæge sig til og fra skole. Det er udelukkende et initiativ, som i sin tid blev taget for at sikre børnene i trafikken, og dette initiativ synes jeg var godt. Derfor er det betænkeligt, at vi, selv om landet stander i våde, lader denne ordning afløse af noget ringere.

Niels Anker Kofoed (V):

Dette er jo et forslag, der hører til småtingsafdelingen, og derfor kan man godt tillade sig at blande sig i debatten om det.

Jeg undres lidt over, at undervisningsministeren virkelig gider have det vrøvl med at ændre grænserne. Jeg husker, da jeg i sin tid selv var med til at administrere skolekørslen og man ændrede den sidste gang, hvilket hyr og mas vi havde med at få grænserne til at passe. De, der laver den slags forslag, bør vide, hvad det i praksis betyder af kludder, for hele tiden har vi en grænse, og så ligger der altså en, der kommer til at ligge udenfor, men alligevel måske skal med. Hvis man endelig skal spare, er disse 15 mill. kr. ingen besparelse i praksis; bare vent og se! Hvis vi skulle gøre noget, skulle vi tage fra 3.-4. klassetrin og sige: kommunerne kan stilles frit, om de vil lade disse børn køre fra august til november, men fra november til april kan de køre dem som ellers og ellers 3.-4. klasse hele året. Så fik man en besparelse både energimæssigt og pengemæssigt. Jeg synes, det er lidt mærkeligt at se, hvad der er af skolekørsel på vores veje i øjeblikket. Halvtomme og tomme busser, fordi de skal køre næsten hver time. Når man er så energibevidst, undrer det mig, at undervisningsministeriet ikke har opdaget, at vi trods alt har en energikrise. Det taler man i hvert fald om. Så jeg synes, det er et ubegavet forslag. Hvis man ikke har et bedre forslag, kan jeg personlig ikke stemme for den slags småændringer. Enten laver man noget, der er perspektiv i, eller også lader man det blive, som det er. Jeg ville blot sige, at jeg ikke er helt enig med partiets ordfører, derfor har jeg taget dette standpunkt.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg vil gerne takke ordførerne, som jo altovervejende var positive over for dette forslag. Jeg skal gøre et par enkelte bemærkninger.

Fru Mimi Jakobsen spurgte mig, om kommunerne stadig væk har frihed til at fylde busserne op, og dertil vil jeg sige, at dette forslag intet ændrer ved den hidtidige praksis. Dette er nogle minimumskrav til kommunerne, og de har i øvrigt den samme frihed, som de har haft hidindtil.

Hr. Alfred Hansen spurgte mig, om jeg havde rådført mig med Rådet for Større Færdssikkerhed, og jeg kan hertil sige: nej, det har jeg ikke, og det hænger sammen med, at ud fra en færdssikkerhedspolitisk

[Undervisningsministeren]

vrdering er der ikke ændringer i forhold til nugældende lov, idet der netop er en dispensation for disse grænser, hvor selve trafikikkerheden tilsiger det. Der er altså ikke ændret på det punkt.

Hr. Niels Anker Kofoed endte med at konstatere, at dette var et ubegavet forslag, og hertil kan jeg kun sige, at evnerne kan ingen jo klandre én for, dem har man fået givet andetstedsfra.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v.

(Lovforslag nr. L 217. Fremsat 6/5 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Fritidsloven er en god lov, som den socialdemokratiske gruppe gerne vil værne om. Den brede folkelige oplysning er et træk og en faktor i vores uddannelses- og kulturpolitik, som er overordentlig værdifuld. Den offentlige støtte til det folkelige oplysningsarbejde er en forudsætning for, at aftenskoler, aftenhøjskoler, studiekredse og interessegrupper kan udvikle sig og højne kvaliteten i det værdifulde og nødvendige oplysningsarbejde.

Dette lovforslag, som er en konsekvens af bestræbelserne for at dæmpe udgiftsudviklingen, er udformet på en sådan måde, at det ikke i væsentlig grad forringer oplysningsarbejdet. Konkret er der tale om en nedsættelse af tilskuddet fra tre fjerdedele til to tredjede-

le til aftenskoler osv., og det vil sige, at deltagerbetalingen, der nu udgør en fjerdedel, vil blive forhøjet til en tredjedel, og der er endvidere tale om at forhøje deltagerantallet på instrumentaltholdene. Forslaget indebærer en besparelse på 26 mill. kr. pr. år, og den socialdemokratiske gruppe vil af hensyn til den økonomiske situation anbefale lovforslaget.

Bundgaard Nielsen (V):

Venstre har det synspunkt, at når der skal findes besparelser på undervisningsområdet, må der spares relativt mindst lige så meget på voksenundervisningen som på børneundervisningen. Vi kan derfor tilslutte os dette lovforslag.

Venstre vil imidlertid gerne gøre opmærksom på et par andre områder under fritidsloven, hvor der kan findes besparelser. Der finder i øjeblikket en forvridning sted i forholdet mellem tilgangen til aftenskolekurserne og til de såkaldte enkeltfagskurser, der drives af forberedelseskurserne under amterne. På enkeltfagskurserne er undervisningen gratis, og disse kurser, især sprogkurserne, foretrækkes derfor fremfor aftenskolekurserne, hvor der skal betales. Dette forhold vil vi gerne have bragt ind i forhandlingerne.

Venstre vil også pege på de sparemuligheder, der ligger i at ændre reglerne om ydelse af tilskud til lokaler og udendørsanlæg, der ejes eller lejes af foreninger og benyttes til interessegrupper og foreningsarbejde for børn og unge under 25 år. Kommunerne bør have ret til at afslå at yde tilskud, når man kan anvise egnede kommunale lokaler i et tilstrækkeligt antal timer.

Karen Højte Jensen (KF):

Med dette forslag ønsker man at stramme reglerne med hensyn til at forhøje antallet af deltagere for hold i instrumentalundervisning inden for fritidsundervisning for voksne. Det kan vi tilslutte os. Ligeledes ønsker man at nedsætte tilskuddet til aftenskoler o. lign., og det vil i praksis betyde forhøjet deltagerbetaling fra en fjerdedel til en tredjedel, hvilket vi også kan tilslutte os.

Men jeg vil godt også pege på andre steder, hvor man kunne spare. F. eks. finder vi, det var rimeligt at kigge på kørselsgodtgørelsen til lærere, der underviser under fritidslo-